

Một Kiểu Đạo Đức

Vũ Đan Huy

Có một kiểu đạo đức rất lạ . Nó giống như một chiếc áo choàng chỉ được khoác lên khi sân khấu sáng đèn, máy quay đã bật và đám đông đang sẵn sàng vỗ tay. Đến lúc ánh đèn tắt, chiếc áo ấy cũng được gấp lại cẩn thận, cất vào tủ như chưa từng tồn tại....

Vài năm trước, khi làn sóng **Black Lives Matter** lan rộng khắp nước Mỹ, không ít người Việt tại hải ngoại theo phe Dân chủ cũng nhanh chóng hòa mình vào dòng chảy ấy. Những dòng trạng thái về bình đẳng, chống phân biệt chủng tộc và công lý xuất hiện dày đặc trên Facebook. Có người viết rất hay, rất cảm động, rất triết lý. Lúc ấy, lên tiếng cho BLM không chỉ là một quan điểm, mà còn là một tấm huy hiệu đạo đức. Nó giúp người ta trông nhân văn hơn, cấp tiến hơn và đúng với xu hướng của thời đại nữa !

Rồi vài hôm trước, một bạn thanh niên người Việt rất trẻ tên **Nhân Lê** ở Texas bị một tên da đen có đến 16 tiền án đánh gục đến mức đã bị chết não. Tuyệt nhiên không còn thấy những hashtag. Không còn những bài viết dài về công lý. Không còn những lời kêu gọi chống bạo lực. Bảng tin của nhiều người từng rất hùng hồn về công lý cho người da màu bỗng yên ắng đến lạ. Sự im lặng ấy không chỉ đáng chú ý, mà còn đáng suy ngẫm nữa ...

Có lẽ cán cân công lý chưa bao giờ mù như người ta vẫn nói. Đôi khi nó vẫn mở mắt để nhìn xem nạn nhân là

ai, thủ phạm là ai và câu chuyện đó có hợp với kịch bản truyền thông mà mình theo đuổi hay không. Nếu mọi thứ không đúng vai, không đúng màu sắc và không đúng xu hướng, thì cách an toàn nhất là... im lặng. Một xã hội không sụp đổ vì thiếu những bài diễn thuyết về công lý. Nó sụp đổ khi công lý trở nên quá mềm yếu với kẻ gây án và quá muộn màng với nạn nhân. Khi đó, mỗi cú đấm không chỉ đến từ bàn tay của một tên côn đồ điên rồ, mà còn là một hóa đơn mà xã hội phải trả giá cho những chính sách dung thứ với tội phạm " soft on crime " của các Thẩm phán thuộc phe dân chủ !

Điều đáng buồn không phải là một người không thể lên tiếng cho tất cả mọi bất công trên đời. Điều đáng buồn là khi người ta chỉ **chọn lên tiếng cho những bất công giúp mình được tung hô**, còn những nỗi đau khác thì xem như chưa từng tồn tại. Người ta rất dễ trở thành người hùng khi khán giả đã chuẩn bị sẵn những tràng pháo tay. Nhưng nhân cách của một con người chưa bao giờ được đo bằng những phát biểu lúc thuận chiều. Nó được đo bằng những lần dám cất tiếng nói khi sự thật không còn mang lại lợi ích, không còn giúp mình ghi điểm và cũng chẳng còn ai đứng dưới sân khấu để vỗ tay.

Lòng trắc ẩn thật sự không phân biệt màu da của nạn nhân hay màu da của thủ phạm. Còn **lòng trắc ẩn chỉ xuất hiện theo xu hướng thì chưa bao giờ là lòng trắc ẩn**. Nó chỉ là một món đạo cụ trên sân khấu truyền thông. Và khi vở diễn kết thúc, người ta sẵn sàng cởi nó ra, mặc kệ phía sau cánh gà, máu đỏ của chính đồng bào da vàng của mình vẫn đang tuôn thành dòng

Có lẽ điều khiến tôi tò mò nhất lúc này không phải là hung thủ sẽ nói gì trước tòa, mà là **những người như nhà văn Việt Thanh Nguyễn , MC Jenny Mai và ca sĩ Mai Khôi.... từng xuống đường nhân danh công lý cho BLM sẽ nói gì trước sự im lặng của chính mình**.

Vũ Đan Huy